

Les raons de Pujol

Jordi Pujol ha assegurat a Felipe González un any més de tranquil·litat. Per què CiU continua donant suport al Govern socialista?

Honorable, què li sembla l'estofat?
—Doncs miri... reitero el meu suport al Govern per a mantenir l'estabilitat i la calma...

L'acudit-editorial del dibuixant Ferreres, a *La Vanguardia* del 18 de gener, retratava un cop més l'actualitat política amb una especial agudesa. Tant, que el mateix Jordi Pujol en va fer referència, divertit, en la conferència de premsa de dimarts de la setmana passada al Palau de la Generalitat. El mateix dia, Ferreres havia tornat a incidir en la qüestió del suport de CiU al Govern socialista amb un altre dibuix; s'hi veia Felipe González amb bata i sabatilles, al costat de la llar de foc, i amb posat de gran preocupació. De la paret, en penjava un rellotge de cucut un pèl peculiar: l'ocell tenia la cara de Jordi Pujol, i en comptes de "cu-cut" cridava "ciu-ciu". Al fons, Narcís Serra deia a Javier Solana: "aquest cucut dóna molta calma, cada hora dóna el seu suport i als quarts comprensió".

Jordi Pujol ha advertit els periodistes que no vol que li preguntin més si dóna suport al Govern del PSOE. Considera que ja ho ha dit prou vegades, del dret i del revés, i que no té cap obligació d'estar reiterant públicament la seva postura cada dia que passa.

De fet, el dinar del dia 20 de gener entre el president de la Generalitat i Felipe González a la Mocloa havia de servir precisament per deixar clar davant de tothom que el Govern espanyol continua comptant amb el contrafort nacionalista. El ministre de la Presidència, Pérez Rubalcaba, va dir després de la

Pujol no vol que li preguntin més si dóna suport al Govern del PSOE. L'executiu espanyol passa pel moment més baix dels seus anys de gestió.

reunió que els dos presidents havien arribat a "un acord sòlid per a acabar la legislatura". Fonts de la Presidència de la Generalitat, però, han assegurat a EL TEMPS que les declaracions del ministre són interessades: "el suport només està assegurat per a l'any 95".

Sigui amb el termini que sigui, el fet és que en aquests moments, la postura de CiU és un baló d'oxigen de valor incalculable per al Govern socialista. L'executiu espanyol passa, segons tots els sondejos, pel moment més baix des del començament de la legislatura. El cas GAL ha estat l'últim cop, gairebé mortal, d'un rosari d'escàndols que l'han posat contra les cordes. El PP es veu més a prop que mai del poder i Aznar s'ha plantejat per primer cop, encara que sense massa convicció, la possibilitat de la moció de censura. La proximitat de les eleccions municipals i autonòmiques del 28 de maig ha convertit l'ambient polític madrileny en gairebé irrespirable. I malgrat tot, Pujol es manté ferm en la seva decisió de garantir la continuïtat de l'actual govern. Per què?

El mosaic dels mil motius. La persistència dels nacionalistes en el suport a Felipe González no respon a una única raó, sinó a un conjunt de factors molt difícils d'ordenar segons un ordre d'importància. Seria més exacte parlar d'un puzzle, d'un mosaic de motius en què cada peça ha tingut i té una importància variable segons la conjuntura política i la valoració que en facin els dirigents nacionalistes, en primer lloc Jordi Pujol.

Fonts de la presidència de la Generalitat, per exemple, indiquen que en aquests moments el factor que més ha pesat és la constatació que "malgrat tot, les millores en la política econòmica i en la política autonòmica són un fet i es poden mantenir". Els nacionalistes estan especialment satisfets del pacte pressupostari per al 95 i, tot i que reconeixen que el tomb autonòmic s'ha paralitzat els últims mesos, consideren que "en aquest any i mig hem avançat més que en tota la legislatura anterior".

Però hi ha dos factors més molt importants que, segons les mateixes fonts, refermen encara més l'opció de continuar donant suport al Govern del PSOE. En primer lloc: "la falta de garanties que ens ofereix l'alternativa del PP". En segon lloc, i de forma decisiva: "l'ampli suport popular, dins de Catalunya, a la nostra política a Madrid".

Aquest és un punt crucial per entendre el manteniment del suport convergent al Govern espanyol: mentre que bona part de l'opinió pública espanyola no entén que CiU mantingui un govern en decadència, a Catalunya –que és, en definitiva, on Pujol ha de retre comptes i competir electoralment– la majoria de la societat veu amb bons ulls l'estratègia dels nacionalistes.

Una macroenquesta de l'institut Opina publicada fa un mes per un diari barceloní oferia el següent resultat: el 62% dels ciutadans del Principat són partidaris que CiU mantingui el seu suport al Govern socialista, contra un 20% contrari. I una altra dada de gran importància: si ara se celebressin eleccions autonòmiques a Catalunya, CiU renovaria i ampliaria la seva majoria absoluta.

En aquestes condicions, per què la col·lició nacionalista hauria de modificar la seva política? "en aquests moments, l'única cosa que ens podria fer canviar d'actitud és algun factor extern a nosaltres que fos molt greu; per exemple, que el cas GAL acabés portant Barriocano a la presó", reflexionen des de la plaça de Sant Jaume.

Hi ha altres factors que compten molt en la decisió de Jordi Pujol d'allargar el suport de CiU durant tot aquest any. Un és la presidència espanyola de la Unió Europea, que s'ha de produir durant el segon semestre de l'any. Des de mitjan any passat la UE pateix d'una certa paràlisi perquè els països que n'han ostentat la presidència estaven immersos en processos electorals. L'any passat Alemanya, i des d'aquest mes de gener, França. Pujol, que sempre té al cap la variable europea, difícilment provocarà unes eleccions anticipades que puguin perjudicar l'efectivitat de la presidència espanyola.

Un altre fet decisiu és el suport monolític de la classe empresarial catalana a l'actual estratègia de manteniment de la governabilitat. José María Aznar, en una visita recent a Barcelona, ha fracassat estrepitosament en el seu intent de convèncer els empresaris catalans de la necessitat d'unes eleccions anticipades. Pocs dies després de la visita d'Aznar, Pujol reunia a la Generalitat els representants de les principals empreses de l'estat, en un acte de mutu reforçament.

El partit, en aquest cas, actua en plena sintonia amb el Govern de la Generalitat. Pere Esteve, portaveu de Convergència Democràtica, esmenta tres grans motius per justificar l'actitud del

Les opinions

Xavier Bru de Sala: "Els catalans han descobert que el futur de Catalunya passa per tenir un pes important a Espanya. I n'estan encantats."

Salvador Cardús: "Pujol està perdent una oportunitat històrica de transformar moltes estructures del sistema polític de l'estat."

Ernest Lluch: "PSOE, CiU i PNB comparteixen un terreny comú, democràtic i autonomista. Passarà molt temps abans que el PP formi part d'aquest terreny central."

Les opinions

Carles Tusquets: "Pujol sap que els empresaris abonem unes determinades mesures econòmiques. Res més."

Baltasar Porcel: "CiU té les mateixes raons per donar suport al Govern que el PP i IU per atacar-lo. L'opció convergent és d'una normalitat absoluta."

Josep Maria Solé Sabaté: "Convergència continua donant suport al govern socialista perquè, senzillament, no hi ha cap altra alternativa."

partit nacionalista, i els posa al mateix nivell en ordre d'importància. Primer: "estem en un cicle internacional de recuperació econòmica. Per aprofitar aquest cicle cal que hi hagi estabilitat política, i anticipar processos electorals seria contrari a l'estabilitat". Segon: "al juny del 93 ens vam comprometre amb els nostres electors a fer exactament el que fem ara, sempre que poguéssim desenvolupar el nostre programa econòmic i autonòmic. Mentre avancem raonablement en aquests dos punts, tenim el compromís de continuar com fins ara". I tercer: "objectivament, no veiem cap opció alternativa que ens doni més garanties que l'actual. El PP basa el seu discurs en l'esgotament del projecte socialista i no en el seu programa. No sabem què farien si arribessin al poder".

Dins de CDC, la unanimitat en la interpretació de la situació és total, com s'ha posat de manifest en les últimes reunions dels òrgans directius. Esteve reconeix, tanmateix, que el balanç de la col·laboració entre CiU i PSOE en les qüestions autonòmiques és més aviat minso. "El tomb autonòmic, des del punt de vista dels resultats, encara no s'ha produït. Però s'han aconseguit coses importants, la primera el model policíac, i sobretot hi ha hagut un tomb conceptual sobre l'estat de les autonomies, representat pel debat de les autonomies al Senat. Allà el president hi va marcar una fita molt important".

Què podria trencar el suport de CiU al Govern espanyol? El portaveu de Convergència és reticent a donar resposta a la pregunta —"no és sensat pensar que hauria de passar per deixar de donar suport justament quan el que volem és deixar ben clar que aquest suport existeix"—, però opina que "el dia que no poguem respondre al nostre compromís amb els electors, segurament ens ho replantejaríem".

A Unió Democràtica la unanimitat no és tan gran com a CDC. En el comitè de govern d'Unió se senten més veus crítiques amb la col·laboració amb el PSOE. De fet, durant l'any 94 Josep Antoni Duran Lleida va manifestar diverses vegades que se sentia incòmode amb el suport de CiU al Govern espanyol. Ara, en canvi, Duran declara que està més satisfet dels resultats de la col·laboració. L'anàlisi de la situació i l'estratègia a seguir coincideix bàsicament amb la de CDC i, a banda d'imprevistos judicials relacionats amb el cas GAL, Unió no preveu la possibilitat

de trencar l'actual política. Només la voluntat del PSOE d'ampliar la llei de l'avortament dins d'aquesta legislatura podria modificar la postura dels democratacristians.

Fins aquí, les peces del mosaic segons CiU. En resum, Convergència continua donant suport al Govern socialista perquè així es manté la recuperació econòmica, perquè hi ha la possibilitat real d'avançar en el compliment de l'Estatut d'Autonomia, perquè en surt beneficiada políticament dins de Catalunya, perquè l'alternativa del PP no ofereix bones perspectives —especialment autonòmiques—, perquè els empresaris volen que continuï fent-ho, perquè l'executiu de González té prou empenta per continuar governant malgrat tot, i perquè, comptat i debatut, no veu una opció millor que la que ha pres.

Per a tots els gustos. Certament, la pregunta sobre quin és el motiu principal del manteniment del suport de CiU al PSOE no té una única resposta vàlida. EL TEMPS ha plantejat la qüestió a nou persones diferents, representants de diversos àmbits del pensament, la cultura o l'economia, i les respostes no són coincidents.

L'ex-ministre socialista Ernest Lluch recorre a una anècdota històrica per a explicar-se: "Quan, després de les primeres eleccions democràtiques, Joan Raventós va ser escollit com a president de l'assemblea de parlamentaris, Jordi Pujol va dir que ja li estava bé, perquè 'Raventós és un dels de sempre'. PSOE, CiU i PNB comparteixen una tradició democràtica i una concepció autonomista de l'estat. Són tres partits dels de sempre."

Per Xavier Bru de Sala l'actitud de CiU "és una qüestió de coherència amb l'opció presa: hi ha una sala de ball, CiU és la ballarina, i el PSOE i el PP els balladors. I no es pot anar canviant de ballador a cada moment". Bru de Sala creu que l'actual parella de ball es mantindrà junta "mentre el PSOE s'aguanti dret per la seva pròpia força".

Salvador Cardús fa una interpretació més psicològica i creu que en el fons de l'assumpte hi ha "la profunda vocació d'àrbitre del president Pujol. Fent el que fa, Pujol se situa en el centre de la política espanyola. I si deixés de fer-ho molt possiblement perdria aquesta posició. I hi ha dos factors més que l'ajuden a continuar amb aquesta política: un, que dins de Catalunya, ningú no propo-

La classe empresarial catalana dóna suport a l'estratègia de CiU. Fa pocs dies Pujol reunia a la Generalitat els representants de les principals empreses en un acte de mutu reforçament.

sa una acció alternativa a la de Pujol; el segon, que a Espanya no existeix una alternativa política presentable". Cardús, però, creu que Pujol "està perdent una oportunitat única de transformar a fons el sistema polític de l'estat en temes com les lleis electorals o la qüestió autonòmica".

Com a empresari, Carles Tusquets –president de Fibanc– no surt de l'economia en la seva anàlisi: "A mi no em toca de dir per què CiU fa el que fa; en tot cas, penso que Jordi Pujol és conscient que els empresaris donem suport exclusivament a unes mesures econòmiques concretes. El que abonem és això, i res més."

L'articulista Jaume Lorés sí que s'atreveix a dir quin és, al seu parer, el principal motiu de CiU: "Es refia molt més del PSOE que del PP, i té un pànic terrible al PP, tant en el terreny econòmic com autonòmic."

El filòsof Eugenio Trias, en canvi, assegura que està "perplex" pel manteniment del suport convergent al Govern socialista, però assaja la seva explicació: "Pujol és un geni del curt termini, però està completament cec en relació al mitjà i el llarg termini. Aquesta situació no es pot perpetuar dos anys més perquè, excepte a Catalunya i al País Basc, a tot l'estat hi ha la voluntat majoritària que hi hagi un canvi polític molt fort. Si el PP adquireix en el futur un domini electoral ens podríem trobar amb una situació lamentable, que en certa manera em recorda la del bienni

negre de la segona república, quan a Madrid governava la CEDA i a Catalunya en Companys. La perspectiva és molt preocupant, i en canvi l'opinió pública a Catalunya està tan tranquil·la. La política de Pujol és molt perillosa. És una bogeria". Alternatives? "O implicar-se en un govern de coalició, o retirar el suport".

Un altre filòsof, Xavier Rubert de Ventós, veu en l'actuació de CiU una qüestió de cost i benefici. "Potser CiU perd una franja d'electors fent el que fa, però simultàniament en guanya una altra de molt més gran. És una operació sensata i rendible". Rubert de Ventós pensa, a més, que el president de la Generalitat ha demostrat tenir el do de l'oportunitat política: "durant anys Pujol ha jugat la carta del greuge davant Madrid, mentre que Roca jugava la de l'entesa. Quan han canviat les condicions objectives, Pujol ha agafat el paper de Roca i l'ha desplaçat del seu lloc."

Baltasar Porcel, per la seva banda, interpreta la situació en clau de normalitat: "És normal que el Govern acabi la legislatura si té el suport parlamentari per a fer-ho. L'opció de CiU, que pot ser jutjada de moltes maneres, és d'una normalitat absoluta."

L'historiador Josep Maria Solé Sabaté posa la cirera a un pastís per a tots els gustos: "CiU no té alternativa: unes eleccions anticipades signifiquen uns mesos d'inestabilitat i un triomf segur del PP. La fidelitat al PSOE és interessada, no hi ha més opcions." **Eduard Voltas**

Les opinions

Xavier Rubert de Ventós: "Pujol ha fet seva la política de sempre de Miquel Roca, però apartant Miquel Roca."

Jaume Lorés: "CiU es refia molt més del PSOE que del PP. A Catalunya hi ha un pànic terrible al PP."

Eugenio Trias: "CiU s'ha instal·lat en la mentalitat del 'carpe diem': menjem i bevem, que demà morirem. El que fan és una bogeria."